

Фикҳ дарси (230-дарс) Фарз намозга етишиш

19:00 / 12.05.2023 2025

نَا، تَمِيْقُ أَفِضْرَفِي فَعَرَشْ نَم
وَأ، يَلْ وَأَلِةَ كَرَلْ دُجْسِي مَل
عَطِقُ يِعَابُرْ رِيغِي فَوْهَ وَدَجَس
مَضْ دُعَبْ أَلِةِ هِي فِ أَدَكْ وَ، يَدَتْ قَاو
هُمْتِي هُنْمَ أَثْلَاتِ يَلْ صْ نَاو. يَرْحُأ
ي فِ أَلِةِ، أَلْفَنْتُمْ يَدَتْ قِي مْث
رُصَعْلَا

دِجَسَمٌ نَمَلٌ صِيْ مَلٌ نَمٌ جُوْرُخَ هِرْكَو
، يَرْخُ اِةَعَامَجِ مِي قُمَلِ اَلِ ، هِي فَنَدُا
، ءاشْعَلِ اَوْ رَهْظَلِ اِي لَصٌ نَمَلِ اَلِ و
اُمُّ هِرْيَغِ يَفَوِ . ةَمِ اِقِلِ اِدُنِعِ اِلِ
: تَمِي قُا نِ اَوْ جُرْخِي

نَمٌ ، يَدَتُقَيِ وِرْجَفَلِ اِنْسٌ كُرْتَيِ و
كِرْدَا نَمِ و . اِهَادَا نِ اِعْمَجِبُ هَكِرْدِي مَلِ
اِلِ اِهِي ضُقَيِ اَلِ و اِهَالِ صٌ هِنَمٌ ةَعُكِر
ةِنْسٌ كُرْتَيِ و . هِضْرَفِلِ اِعَبَتِ
مُثِ ، يَدَتُقَيِ و نِي لِ اِخَلِ اِي فِرْهْظَلِ ا
اُمُّ هِرْيَغِ و ، هِغَفَشِ لُبَقِ اِهِي ضُقَيِ
. اِلِ صَا اِي ضُقَيِ اَلِ

Киши фарз намозни бошлаганидан кейин ўша намозга иқома айтиб қолинса, агар биринчи рақъатга сажда қилмаган бўлса ёки тўрт рақъатли бўлмаган намозда сажда қилган бўлса, ўз намозини кесади ва иқтидо қилади. Шунингдек, тўрт рақъатлисида ҳам, бир рақъат қўшганидан кейин.

Агар мазкур намоздан уч рақъатни ўқиган бўлса, уни тамом қилади ва нафлни ният қилиб иқтидо қилади. Илло, асрда буни қилмайди.

Азон айтилган масжиддаги одам намозни ўқимай чиқиши макруҳдир. Бошқа жамоатни қоим қилувчига макруҳ эмас. Шунингдек, пешин ва хуфтонни ўқиб олганларга ҳам. Илло, иқома пайтида макруҳдир. Иккисидан бошқасида агар иқома айтилса ҳам, чиқаверади.

Бомдоднинг суннати ўқиса, фарз жамоатига етиша олмайдиган бўлса, суннатни тарк қилади. Ким фарздан бир ракъатга етадиган бўлса ҳам, суннати ўқийди.

Бомдоднинг суннати қазосини фақат фарзига тобеъ бўлган ҳолдагина ўқийди.

Икки ҳолатда ҳам пешиннинг суннати тарк қилиб, иқтидо қилади. Сўнгра унинг қазосини бир жуфт суннатидан аввал ўқийди. Ўша иккисидан бошқаларни асло қазо қилинмайди.

Намозни жамоат билан ўқиш ўта савобли амал. Уни аввалидан охиригача имом билан ўқилса, савоби мукаммал бўлади. Такбири таҳримани имом билан бирга айтиш катта фазилатдир.

هُنَعُ هَلَلَا يَضَرَّ رِيْرُهُ يَا نَع
هُلَلَا يَلَّصْ هَلَلَا لُوسَرَلَاقَ : لَاق
مَامْإِلَا لَعُجْ أَمَّنَا : مَلَسَوِ هَيْلَع
، أُرَبَّكَفَ رَّبَّكَ إِذِإْفَ ، هِبَّ مَتَّوْئِيلَ
عَكَرَ إِذِإْوِ ، رَّبَّكَيْ يَّتَحَ أُرَبَّكَتُ أَلَوِ
، عَكَرِيْ يَّتَحَ أُوْعَكَرَتُ أَلَوِ ، أُوْعَكَرَافَ
أُوْدُجَسَاتُ أَلَوِ ، أُوْدُجَسَافَ دَجَسَ إِذِإْوِ
، دُوَادُ وَبَأْ هَاوَرِ . دُجَسَيِ يَّتَحَ

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Имом фақат унга эргашилмоғи учун қилинган. Бас, қачон у такбир айтса, сиз ҳам такбир айтинг. У такбир айтмагунча, сиз такбир айтманг. Қачон у рукуъ қилса, сиз ҳам рукуъ қилинг. У рукуъ қилмагунча, сиз рукуъ қилманг. Қачон у сажда қилса, сиз ҳам сажда қилинг. У сажда қилмагунча, сиз сажда қилманг», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

هَلْ لَّأُلُوسٍ رَلَّاقٍ :ءَاذُرْدَلَا يِبَأُ نَع
ةَفَنَأُ نَأُو ،ةَفَنَأُ عِيَشَلُكِلُ نَأُ :
،يَلُؤَالُةَرِيْبُكَّتَلَالِةَالُصَلَا
أَهِيَلَعِ أُوْظِفَاحَفِ

Абу Дардо розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ҳар бир нарсанинг сараси бўлади. Намознинг сараси биринчи такбирдир. Бас, уни муҳофаза қилинг», дедилар».

Шу билан бирга, жамоатни энг охирги лаҳзасида топган кишига ҳам савоб бўлаверади.

Ким имом биринчи саломни беришидан олдин такбири таҳримани айтиб қолса, жамоатни топган бўлади.

Ким келганда имомнинг рукуъ қилиб турганини кўрса, тик турган ҳолда такбир айтиб, кейин рукуъга бориб, бир тасбеҳ айтиб қолса ҳам, ўша ракъатни топган бўлади. Нима бўлса ҳам, имомга иқтидо қилишга ошиқиш керак.

«Мухтасари Виқоя»нинг ушбу матнлари ҳам мана шу масалага бағишланади:

Киши фарз намозни бошлаганидан кейин ўша намозга иқома айтиб қолинса, агар биринчи рақъатга сажда қилмаган бўлса ёки тўрт рақъатли бўлмаган намозда сажда қилган бўлса, ўз намозини кесади ва иқтидо қилади.

Бир киши беҳабар ҳолда бир намозни ёки унинг қазосини ўқиётган эди. Бирдан худди ўша намозга жамоат учун иқома айтилиб қолди. Шунда у биринчи рақъатнинг саждасини қилмаган бўлса, тик турган ҳолида икки тарафга салом бериб, намозини тугатади ва бориб, жамоатга қўшилади.

Бомдод ва шом намозларида биринчи рақъатнинг саждасини қилган бўлса ҳам, намозини кесиб, жамоатга қўшилади, чунки бир ўзи ўқигандан кўра жамоат билан ўқиш савоблидир.

نَا : اَمْهَنْعُ هَلَلَايِضَرَ رَمُعَنْبَا نَع
هَيْلَعُ هَلَلَايِلَصْ هَلَلَا لُوسَرَ
لَضُفَاةَ اَمْجَلَاةَا لَص : لاق مَلَسَو
نِي رَشَعُ وِعْ بَسَبْ دَفَلَاةَا لَصْ نَم
دُوَادَا بَا اَلْ اِسْمَخَلَا هَاوَر . ةَجَرَد

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Жамоат намози ёлғизнинг намозидан йигирма етти даража афзалдир», дедилар».

Бешовларидан фақат Абу Довуд ривоят қилмаган.

Шунингдек, тўрт рақъатлисида ҳам, бир рақъат қўшганидан кейин.

Яъни тўрт рақъатли намознинг биринчи рақъати саждасини қилган бўлса, унга яна бир рақъат қўшиб, салом беради ва жамоатга қўшилади.

Агар мазкур намоздан уч ракъатни ўқиган бўлса, уни тамом қилади ва нафлни ният қилиб иқтидо қилади.

Ўша тўрт ракъатли намознинг уч ракъатини ўқиб бўлганидан кейин иқома айтилиб қолса, қолган тўртинчи ракъатни ҳам ўқийди. Намозини тамомлаб бўлганидан кейин, савоб учун нафлни ният қилиб жамоатга қўшилади.

Илло, асрда буни қилмайди.

Чунки асрнинг фарзини ўқиб бўлгандан кейин нафл ўқиш макруҳдир.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.